

Ομιλία της ΥΠΠΟΑ Λίνας Μενδώνη στην παρουσίαση ΕΑΜ 15/02/2023

Όλοι σε αυτή την αίθουσα γνωρίζουμε ότι στην εκφώνηση των Προγραμματικών Δηλώσεων, τον Ιούλιο 2019, ο Πρωθυπουργός αναφέρθηκε στο έργο της επέκτασης του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, της διασύνδεσής του με το Ακροπόλ και της συλλειτουργίας του με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ως ένα από τα εμβληματικά έργα της Κυβέρνησης.

Αυτό, που λίγοι γνωρίζουν, είναι ότι η συγκεκριμένη δήλωση δεν προέκυψε απλά από τον προεκλογικό προγραμματισμό. Η δήλωση αποτύπωνε ένα προσωπικό όραμα του Κυριάκου Μητσοτάκη, μια βαθιά επιθυμία, να συμβάλει και να συνδράμει ουσιαστικά και προσωπικά, όχι μόνο στην επέκταση του μέγιστου μουσείου της χώρας και του σημαντικότερου διεθνώς στο είδος του, αλλά και στην αναγέννηση της συγκεκριμένης περιοχής της Αθήνας.

Ήταν αρχές φθινοπώρου του 2016, λίγους μήνες μετά την εκλογή του Κυριάκου Μητσοτάκη στη θέση του Προέδρου της ΝΔ, όταν, σε μια συζήτησή μας, μου ανέφερε πόσο πολύ τον ενδιαφέρει η ουσιαστική αναβάθμιση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Τον Ιανουάριο του 2017, σε μία σύσκεψη υπό την προεδρία του, αποσαφηνίστηκε ότι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο δεν μπορεί και δεν πρέπει να επεκταθεί στα κτήρια του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου. Αντίθετα, η ιστορικότερη από τις αρχιτεκτονικές σχολές της χώρας μας, θα έπρεπε να παραμείνει στη θέση της, να αποκατασταθούν τα κτήρια-μνημεία του Πολυτεχνείου, σύμφωνα με τον δικό του προγραμματισμό και να αποκτήσουν τις όποιες χρήσεις αποφασίσει το ΕΜΠ.

Τον Απρίλιο του 2017, με την μεθοδικότητα και την διαχειριστική ικανότητα που διακρίνει τον Πρωθυπουργό, συγκρότησε μια μικρή, πολυεπιστημονική και συνεκτική ομάδα -κάποιοι είναι και σήμερα εδώ- που συνεδριάζαμε σε τακτά διαστήματα ή στο σπίτι του ή στο Ίδρυμα Κωνσταντίνου Μητσοτάκη.

Αυτά μέχρι τους πρώτους μήνες του 2019. Τότε πλέον το σχέδιο είχε πάρει οριστική μορφή, οι παρεμβάσεις που έπρεπε να γίνουν για να μπορέσει να ξεκινήσει ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός είχαν καταγραφεί. Οι οδηγίες του Προέδρου ήταν σαφείς και συγκεκριμένες.

Στον μπλε φάκελο του πρώτου Υπουργικού Συμβουλίου εμπεριέχονταν οι εντολές του. Σήμερα, συμπτωματικά, δημοσιεύεται ο νόμος, βάσει του οποίου μετασχηματίζεται διοικητικά το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, από δημόσια κρατική υπηρεσία σε Οργανισμό με αυτοτελή υπόσταση, σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, που θα αναλάβει εν τέλει και την υλοποίηση του έργου της επέκτασης και αναβάθμισης του Μουσείου.

Το Νοέμβριο 2019 ανατίθεται από το Υπουργείο Πολιτισμού σε εξειδικευμένη εταιρεία η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας, χάρει στην ευγενική

χορηγία του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Είμαστε βαθιά υπόχρεοι. Τον Απρίλιο 2020, η μελέτη παραδίδεται.

Ως το τέλος του 2020, εκπονούνται από το Υπουργείο Πολιτισμού η μελέτη αρχιτεκτονικής και στατικής τεκμηρίωσης του υφισταμένου κτηρίου-μνημείου του Μουσείου, ο έλεγχος του υπεδάφους και η γεωτεχνική μελέτη, οι τοπογραφικές αποτυπώσεις της ευρύτερης περιοχής, η μελέτη ιστορικής, αρχαιολογικής, χωροταξικής και πολεοδομικής θεώρησης, και νομοθετείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος μια σειρά αναγκαίων χωροταξικών ρυθμίσεων.

Το 2021, ξεκινά η εκπόνηση μελέτης αρχιτεκτονικού προσχεδίου για το έργο, μετά την έκδοση της απόφασης, που εγκρίνει την διαδικασία, και την υπογραφή σύμβασης δωρεάς μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και της οικογένειας Νικολάου και Ειρήνης Λαιμού. Η γενναιόδωρη προσφορά του Νικόλα και της Ειρήνης αποτελεί το πρώτο, αλλά καθοριστικό, βήμα στην έναρξη του έργου της επέκτασης του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Η ευγνωμοσύνη μας είναι παντοτινή.

Τον Απρίλιο του 2022, συγκροτούμε επταμελή Διεθνή Πολυεπιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης των δέκα προτάσεων, που υπέβαλαν οι συμπράξεις ελληνικών και ξένων αρχιτεκτονικών γραφείων. Τα μέλη της Επιτροπής, τα οποία ευχαριστώ από καρδιάς, υπό την προεδρία του καθηγητή του ΕΜΠ Ανδρέα Κούρκουλα, έκαναν μια υποδειγματική δουλειά με αφοσίωση, βαθιά επιστημονική γνώση, με μεράκι. Η Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2022, ολοκλήρωσε το έργο της, επιλέγοντας ομόφωνα, μετά από ενδελεχή και διεξοδική εξέταση, την πρόταση των αρχιτεκτονικών γραφείων David Chipperfield Architects και Αλέξανδρου Ν. Τομπάζη Α.Ε.

Οφείλω να επισημάνω ότι όλες οι προτάσεις, που κατατέθηκαν, διακρίνονται από υψηλή ποιότητα, αισθητική και όραμα, ενώ ανταποκρίνονται πλήρως στις προδιαγραφές που έθεσε το Υπουργείο Πολιτισμού, δια των υπηρεσιών του, του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, του Συμβουλίου Μουσείων. Ο Γενικός Γραμματέας και τα στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού, οι δημόσιοι λειτουργοί, που μετείχαν στην Επιτροπή Παρακολούθησης των διαδικασιών εξέλιξης του έργου της δωρεάς, επιτέλεσαν με άριστο τρόπο ένα δύσκολο και πρωτόγνωρο καθήκον. Ολους τους ευχαριστώ από καρδιάς.

Η πρόταση των γραφείων David Chipperfield και Αλέξανδρου Ν. Τομπάζη εικονοποιεί το όραμα. Δημιουργεί ένα μοναδικό τοπόσημο στον αστικό ιστό. Είναι βαθιά ανθρωποκεντρική. Η επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου συμβάλλει ουσιαστικά στην αναγέννηση της ευρύτερης περιοχής του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Προβάλλει την εθνική διάσταση του Μουσείου, το οποίο συνδέει με το παγκόσμιο πολιτιστικό γίνεσθαι. Δημιουργούμε ένα Μουσείο εξωστρεφές, ανοιχτό στην πόλη, σε διαρκή διάλογο με την κοινωνία, με δυναμική ματιά προς το μέλλον.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Σήμερα ολοκληρώνεται ο πρώτος δύσκολος -ομολογώ- κύκλος για την υλοποίηση ενός έργου, το οποίο εσείς οραματιστήκατε, ενστερνιστήκατε, παρακολουθείτε προσωπικά. Συμπίπτει χρονικά με την ολοκλήρωση σχεδόν της πρώτης κυβερνητικής σας θητείας. Το βλέμμα μας είναι ήδη στραμμένο στο μέλλον, στην δεύτερη θητεία σας, όπως άλλωστε και οι δυνάμεις μας. Στο τέλος της δεύτερης κυβερνητικής τετραετίας σας, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο θα είναι απολύτως διαφορετικό. Στο χώρο του σημερινού προκηπίου θα υπάρχει κήπος, μία πράσινη πλατεία, αλλά και ένα δεύτερο κτήριο, οργανικά συνδεδεμένο, αλλά όχι ανταγωνιστικό με το υφιστάμενο μνημείο, το οποίο, όπως θα δείτε, αφορά στην πόλη, επικοινωνεί με την πόλη, ενώ συγχρόνως δημιουργεί ένα υψηλής αισθητικής κέλυφος, το οποίο συμμετέχει στην ενιαία έκθεση των πολύτιμων συλλογών, δεκάδων χιλιάδων αριστουργημάτων της αρχαίας ελληνικής τέχνης, που διαθέτει αυτό το Μουσείο.

Αξιότιμε κ. Πρωθυπουργέ,
Σας ευχαριστώ για την τιμή και την εμπιστοσύνη να με καταστήσετε κοινωνό του οράματός σας, για το συγκλονιστικό πολιτιστικό και ουσιαστικά αναπτυξιακό αυτό έργο, αλλά και για την ισχυρή Ελλάδα, την οποία με τόση αποφασιστικότητα υπηρετείτε και τόσο πολύ αγαπάτε.
Σας ευχαριστώ